

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kinevezések a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában.
A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1905. évi június hó 16-án kelt elhatározásával *Varju Elemér* nemzeti múzeumi II. osztályú segédőrt I. osztályú segédőrré s dr. *Gulyás Pál* okleveles középiskolai tanárt nemzeti múzeumi II. osztályú segédőrré nevezte ki.

Ráth György †. A magyar bibliográfiai irodalomnak ismét vesztesége van: Ráth György, a kiváló és sokoldalú *amateur* nincs többé az élők sorában. Bámulatra méltó tevékenységét, melynek főleg hazai képző- és iparművészetünk oly sokat köszönhet s melyet szinte a legutolsó hónapokig, magas életkora sem volt képes ellankasztani, végre mégis megtörte utolsó betegsége s életének lázas munkásságát felváltotta a halál fagyos nyugalma.

Nem lehet feladatunk, hogy e szomorú alkalommal a megboldogult sokoldalú működése egész körére kiterjeszkedjünk, hanem be kell érünk azzal, hogy egy-két esetvonással mint szenvedélyes könyvgyűjtőt s lelkes bibliografust jellemezzük. Ráth György nem tartozott azon bibliofilek közé, kik az egyszer maguk elé tűzött keretek közt folytatva könyvgyűjtő tevékenységüket, az így felhalmozott kincsekhez szívós szeretettel ragaszkodnak életük végéig. Könyvgyűjteménye megalkotásánál többször változtatott irányt: eleinte az ókori remekírók *editio princeps*it sorakoztatta könyvespolczaira, majd az Aldus-féle nyomtatványok lehetőleg teljes sorozatát igyekezett egybeállítani, azután meg hazai történelmünk forrásmunkáinak velinpapirosra nyomtatott, nagyszegélyű kiadásaira vetette magát, míg végre a mult század hetvenes évei óta a régi magyar nyomtatványok rendszeres gyűjtésére fordította minden erejét. Minden ilyen Pálforduláskor mint valamely fölösleges tehertől sietett megszabadulni nagy fáradsággal, ritka szerencsével összehordott előbbi gyűjteményétől s hogy rendesen épen nem veszteséggel adott túl rajtok, annak a jele, hogy megalkotásuknál nem a muló divat szeszélyes hóbortjai, hanem széleskörű bibliográfiai tudás elvei vezérelték.

Legtöbb szeretettel utolsó, régi magyar könyvekből álló gyűjteményén csüngött Ráth, melynek párját ritkító kötetei két pompás faragású, gót ízlésben tartott üvegszekrényt foglaltak el fővárosi villájának egyik csöndes szobájában. Sok kedves órát töltött itt körükben, szeretettel rendezgetve, dédelgetve őket s ha érdeklődő látogatója akadt, szívesen mutogatta, magyarázgatta neki kincseit, sorba kiemelve könyvészeti értéküket és művelődés-

történeti jelentőségüket. Mert, mint minden igazi bibliofil, Ráth György nem érte be azzal, hogy a gyűjteménye kereteibe illő sajtótermékeket lehetőleg kifogástalan példányokban szerezze meg magának: a *bookhunting* izgalmas gyönyörei mellett az egybegyűjtött kincsek nemes élvezetét is méltányolni tudta s azok eredményét több magvas értekezésben ismertette meg a tudományos szakkörökkel. Ilyenmő dolgozatai részben az Irodalomtörténeti Közlemények, részben e folyóirat hasábjain kerültek nyilvánosságra s főleg a hazai hitvitázó irodalomra derítették új világosságot.

Ezen irodalomtörténeti cikkeken kívül szorosan vett könyvészeti dolgozatokkal is gazdagította Ráth György a hazai tudományosságot. Jelentőségénél fogva első helyen áll közöttük a millenniumi kiállítás alkalmából megjelent tanulmánya a hazai könyvtáblákról, melyben igen sok figyelemre méltó adatot dolgozott fel ez iparág magyarországi történetéből. Fejtegetéseinek a Corvina-kötésekre vonatkozó fejezetét, számos pótlással kiegészítve, folyóiratunkban¹ is közreadta.

»*Après le plaisir d'avoir des livres, le plaisir d'en parler*«: Nodiernek a bibliofil jellemző ez axiómájához híven, Ráth is felhasználta minden alkalmat, hogy gyűjteménye ritkaságait szélesebb körökkel is megismertesse. Folyóiratunkban gyakran láttak napvilágot adalékjai Szabó Károly régi magyar könyvtárhoz, melynek első kötetét, főleg saját gyűjteménye alapján, újból átdolgozva ismét közre akarta bocsátani s nem kizárólag tőle függött, hogy e terve meg nem valósulhatott.

Ne higyjük azonban, hogy gyűjteményének megismertetésére irányuló törekvéseiben Ráthot csupán az amateur önző lelkesedése vezette: első sorban honfiúi kötelességet vélt ezzel teljesíteni. E hazafias érzések vezérelték akkor is, midőn gyűjteményét 1895. decz. 16-án kelt ajándékozási okiratával a M. Tud. Akadémiára hagyta, azzal a kikötéssel, hogy az esetleges másodpéldányok a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi-könyvtárára, illetve a Magyar Iparművészeti Múzeumra szálljanak. Addig is, míg gyűjteménye ilykép a nemzet közkincsévé leend, kiállítási czélokra a legnagyobb előzékenységgel engedte át könyvtára nevezetesebb darabjait; legutóbb a kassai Rákóczi-kiállításon vett részt a korabeli nyomtatványok gazdag sorozatával.

Ráth György bibliofil érdemeinek e sommás felsorolása nem volna teljes, ha szervező talentumának e téren kifejtett munkásságát legalább röviden meg nem említanók. E tekintetben legyen elég az 1882-iki könyvkiállításra utalnunk, melynek megvalósítása első sorban az ő meleg érdeklődésének, páratlan erélyének s példás kitarásának volt a gyümölcse. I.

Denifle Henrik †. A történettudománynak egy régi kiváló művelője dőlt ki az élők sorából. F. év július 10-én hunyt el váratlanul Münchenben. Denifle Henrik dominikánus szerzetes, a rend generalis definitora, a vatikáni levéltár sottoarchivistája. Halála súlyos veszteséget jelent a történettudományra és a vatikáni levéltárra nézve egyaránt.

Denifle tudományos működésének súlypontja a középkori egyetemes történet, főleg a művelődéstörténet, az egyetemi oktatás történetére esik.

¹ Új folyam V. kötet.

Fiatalabb korában, tudományos munkálkodása kezdetén, a középkori miszticizmussal foglalkozott, és első munkái erre a tárgyra vonatkoznak. Most áttért arra a tere, melyen elsőrangú szaktekintélylé nézte ki magát, a középkori egyetemi oktatás történetére. Ezen a téren alkotta maradandó becsű munkáit, melyek között első helyen áll a »Geschichte der Universitäten im Mittelalter« című, mely, sajnos, befejezetlen maradt. A megjelent I. kötet 1400-ig viszi az egyetemek történetét, szól a középkori egyetemi oktatás történetéről, az egyetemek alapításáról, szervezetéről, azok történeti fejlődéséről, és sorban tárgyalja az egyes egyetemeket, megemlékezve köztük természetesen a pécsi és budai egyetemekről is. E munkájában nagyszabású irodalmi apparatuson kívül nagy levéltári anyagot is felhasznált, mely jórészt a gondjaira bízott levéltár anyagából került ki.

A vatikáni könyvtár tudós praefectusával, Ehrle Ferenczczel együtt szerkesztette az »Archiv für Literatur und Kirchengeschichte des Mittelalters« folyóiratot, mely a középkori, főleg XIV. és XV. századi, egyház- és irodalomtörténethez megbecsülhetetlen anyagot tartalmaz. E folyóirat köteteit kizárólag a két szerkesztő foglalta le magának. Deniflenek itt megjelent értekezései javarészt szintén a középkori művelődéstörténetére, így a paduai egyetemre, melynek 1331-ből származó statutumait adta ki, nemkülönben a dominikánus rend történetére, a középkori miszticizmusra — régebbi tárgyára — a Colonnák és VIII. Bonifác pápa közti viszályra vonatkoznak.

Denifle második nagy munkája, mely szintén a középkori egyetemi oktatás történetére vonatkozik, a Chartularium universitatis Parisiensis című monumentalis okmánytár, melyet Chatelaine Emillel, a Sorbonne könyvtárnokával együtt szerkesztett. Ez a munka, melyből eddig négy kötet jelent meg, az Auctarium chartularii universitatis Parisiensis-sel együtt a párisi egyetemnek, a középkori theologiai oktatás e világhírű központjának okmánytárát adja, óriási anyagot hordva össze a különböző könyv- és levéltárakból, és sok tekintetben egészen új szempontokat nyit meg az egyetem történetére. E munka hivatva volna előkészíteni a párisi egyetemnek új, a mai tudományos kutató színvonalán álló történetét, mely megörökítené Boulaeusnak régi XVIII. századi munkája helyett a középkori kultúra e gócpontjának történetét. Sajnos, ez a munka is csonka maradt, az okmánytár csak 1452-ig jutott el.

Tisztán egyetemes történelmi téren mozgott Deniflenek az utolsó években megjelent munkája: La désolation des églises, monastères et hôpitaux en France pendant la guerre de cent ans, mely a százéves háború történetének egyik legjobb forrásmunkája. Anyagát Denifle a párisi egyetem chartulariuma körül végzett kutatásai folyamán gyűjtötte össze, s midőn közzétette, célja volt, hogy megvilágítsa azokat a pusztításokat és rombolásokat, melyeket a százéves háború a francia egyházban okozott. Csakhogy ennél jóval többet adott, mert a munka második kötete, az első az okmánytárt tartalmazza, a százéves háborúnak formális történetét adja V. Károly haláláig, 1380-ig. Funck-Brentanonak és Depreznek a százéves háború eredetéről írt munkáin kívül Denifle e munkája a harmadik, mely az újabb időkben a XIV. század e nagyjelentőségű eseményével levéltári kutatások alapján foglalkozik.

Midőn XIII. Leó pápa 1887-ben aranymiséjét ünnepelte, a vatikáni levéltár egy nagyszabású munkával ünnepelte meg e ritka eseményt. A vatikáni levéltárban őrzött regestakötelekből válogatott sorozatot bocsátott közre fotografikus reprodukcióban, mely a pápai kancelláriai írás fejlődésének tanulmányozásához a III. Inczétől V. Orbánig terjedő időből elsőrangú segédeszköz. Denifle tollából származik e munka bevezetése. A pápai diplomatikát ezenkívül még az Archivban megjelent egyes értekezésekkel is művelte, melyek legnagyobbbrészt a XIII. és XIV. századra vonatkoznak.

E munkáin kívül Denifle a dominikánus rendnek a XV. században történt reformjára vonatkozó anyagot kutatta. Ezzel kapcsolatban tanulmányai tárgyává tette a szerzetes és világi papság körében a XV. században beállott hanyatlást is, kapcsolatosan a reformálásra irányuló törekvésekkel együtt. A dolog természete hozta magával, hogy tanulmányai körébe, noha eleintén ezt nem tervezte, Luther működését és tanait is bevonta. Elkezdte tanulmányozni Luther iratait, és magukból az iratokból igyekezett megkonstruálni Luther egész fejlődését, tanainak kialakulását, és e tanulmányok eredménye a »Luther und das Lutherthum« című munka első kötete, mely 1904-ben jelent meg. A munka, melynek megértéséhez erős theologiai, dogmatikus készűtség szükséges, mindjárt megjelenése után szenvedélyes támadásban részesült protestáns oldalról és hosszú, szenvedélytől izzó vitát provokált, melyben a protestáns thologusok legkiválóbbjai vettek részt. Denifle természetesen felelt e támadásokra, nem kevésbbé szenvedélyes hangon, mint a minőben nagy munkáját írta.

Művei fölött sajtáságos végzet lebegett. Nagyszabású munkáinak mindegyike befejezetlen maradt, de így is maradandó becsűek, mutatják szerzőjük alapos tudományos képzettségét, ki szuverén módon uralkodott azon az óriási anyagon, melyet munkáiban felhalmozott.

A vatikáni levéltár élén 1883 óta állott, mint annak sottoarchivistája. Mind ilyen a vatikáni levéltárban, a történettudomány e gazdag kincsházában teljesen otthonn érezte magát. Pedig az ott felhalmozott rengeteg anyagban nem oly könnyű eligazodni. Nagy tudás, az anyagnak alapos ismerete és biztos emlékező tehetség szükséges ahhoz. Denifle több mint húsz éves hivataloskodása alatt szerzett gazdag tudását, tapasztalatait, anyagismeretét nem tartotta meg magának. Készséggel bocsátotta azt rendelkezésre a világ minden államából a levéltárba sereglett kutatóknak, és nem egynek szolgált biztos útbaigazítással kutatásainak jövevényes útjain. Halála súlyos veszteség a vatikáni levéltárba, melynek állandó vendégei fájdalommal fogják nélkülözni markáns egyéniségét.

Tudományos érdemei fejedelmi részről is többszörös elismerésben részesültek. Tudományos akadémiák egymásután választották őt tagjaik, egyetemek doktoraik sorába. Munkáival a történettudomány művelői között az első sorban biztosított magának helyet, s azok becse még a későbbi időkben és mindenkor meg fog maradni.

A. A.

A torinói nemzeti könyvtár helyreállítása. Még mindnyájunk élénk emlékezetében van a torinói nemzeti könyvtárt mult év január hó 26-án

ért tűzkatasztrófa, melynek 24.711 kötet nyomtatvány esett martalékul, nem tekintve több száz becses Aldina nyomtatványt s néhány igen ritka XVIII. és XIX. századi folyóiratsorozatot. E veszteség legnagyobb részét filozófiai és pedagógiai művek, szépírók összkiadásai, levélgyűjtemények továbbá jogi, nyelvtudományi, irodalomtörténeti, életrajzi, könyvészeti és nemzetgazdasági munkák tették ki. Ugyancsak a tűzvész emésztette el az olasz történelem számos kötetét, sok térképet s a könyvtár egész irattárát, a melylyel együtt a kéziratokra vonatkozó nagybecsű jegyzetek is elporladtak. A kéziratokban esett kárt a maga teljességében mindeddig nem lehetett megállapítani s minthogy kitűnő katalógusuk is odaégett, valószínűleg soha nem is fogják megállapíthatni. A 274 héber kódexből majd mind elpusztult; a keleti kéziratoknak közel kétharmada, a görög, latin és francia kéziratoknak pedig majd fele esett a lángok martalékául, úgyszintén az olasz kéziratok nagy része is elhamvadt.

Hogy e mérhetetlen veszteségeknek legalább egy kis töredéke kárpótoltassék, mint a *Zentralblatt für Bibliothekswesen* írja, *Chironi* egyetemi rektor és *Carta* torino könyvtáros köriratban felkérte az egész művelt világ egyetemait s azok tanárait, akadémiait s azok tagjait, könyvtárait s azok tisztviselőit, hogy a tudomány szolidaritása alapján támogassák adományaikkal a szerencsétlenül járt torinói gyűjteményt. E felhívás úgy Itáliában, mint a külföldön élénk viszhangra talált. A közoktatási minisztérium könyvtárából pl. 2000 mű 10,000 kötete s 3000 apróbb nyomtatvány került Torinóba. A képviselőház könyvtára 400 művet adományozott, a nyilvános közkönyvtárak pedig kettős példányaik jegyzékét korlátlan rendelkezésre bocsátották. Így került a római Vittorio Emanuele könyvtárból 268 mű, nagyrészt Aldina, a torinói intézet birtokába. Továbbá a kiválóbb könyvkiadók is fejenként több száz kötetet ajándékoztak erre a célra. A magánosok sorából is számos nagylelkű adomány érkezett; a legkiválóbb mindköt *Lumbroso* Albert báró 30,000 kötetes gyűjteménye, melynek Napoleon történetére vonatkozó része a párisi Bibliothèque Nationale ilyenmű anyagát is fölülmulja. A külföldről is sok adomány érkezett. Számos tudományos intézet és akadémia, köztük a magyar tudományos akadémia, kiadványainak egész sorozatát fölajánlotta, sőt egyik-másik lelkes tudós régi könyveit is rendelkezésére bocsátotta a tűzkárosult könyvtárnak. Az összes gyarapodás 1904 végéig bezárólag, 50—60 ezer darabra tehető. E mellett serényen folyik a megsérült, de végkép el nem pusztult kéziratok helyreállításának munkája, a miben főleg Carlo *Marrè*, a vatikáni könyvtár érdemes restaurátora, jeleskedik.

—sp.—

Központi honvédkönyvtár. Ezen címmel eszmecsere indult meg a Ludovika Akadémia Közlönyében. A kérdés felvetése természetes következménye azon törekvésnek, mely a magyar honvédség tisztképzését minél tökéletesebb katonai könyvtár felállításával akarja előbbre vinni. Eddig a kérdés megoldás felé terelhető nem volt, de most a vezető körök úgy látszik elérkezettnek látják a megvalósulás időpontját és érlelik az eszmét. Az első szó Schnetzer Ferenc vezérkari test. százados, akadémiai tanáré, a ki terjedelmes cikkben értekezik a könyvtárról. Kiindul abból az alaptételből, hogy ilyen könyvtár elengedhetlen követelménye a jó tiszt-képzésnek. Bírálja a jelenlegi

könyvtári viszonyokat, sorra veszi az ezredkönyvtárak és különítmények könyvgyűjteményeinek anyagát. Hiányosnak tartja. A legfontosabb katonai szakmunkák hiányoznak ezekből. Különben is ez a fontos kérdés nem oldható meg az ezredek könyvtára útján, hanem egyedül központi könyvtárban. Előadja javaslatait a központi könyvtár felállítására nézve. A központi könyvtár a Ludovika Akadémia könyvtárának törzsanyagából és az ezredkönyvtáraktól összegyűjtött könyvanyagból állana elő, a mely anyag a tisztikarnak önkéntesen fizetendő évi adójából (a fizetés $\frac{1}{2}\%$ -a) gyarapíttatnék. Ezen központi könyvtár látná el a magyar honvéd tisztikart irodalmi termékekkel. E mellett minden egyes ezred és különítmény megszerezne magának a mindennapi használatra szükséges katonai műveket és megmaradna ezeknek birtokában az általuk gyűjtött szépirodalmi könyvtár. Ezenkívül az évi önkéntes adó összegéből a központi könyvtár előfizetne számukra néhány jelesebb katonai szaklapra. Feleletül ezen cikkre írta meg véleményét sárói Szabó Lajos honvéd százados a »Hadsereg« f. évi 17. számában. Míg Schnetzer százados testtel lélekkel a központi könyvtár híve, addig Szabó százados a decentralizációt hangsúlyozza, mint a mely ideálisabb út volna a cél elérésére. Egyetértenek a cikkírók abban, hogy a könyvtárügy rendezése mérhetetlen haszonnal járna a tiszképzésre, de a megoldás módzataiban kiegyenlíthetlen ellentét van közöttük. Szabó százados elveti a központi könyvtár eszméjét s fenn akarja tartani az ezredkönyvtárakat. Gyakorlati irányban tartván a kérdést, mindjárt a megoldásra nézve közli véleményét. Az önkéntes adót elvetve az államnak közbejöttével akarja megszerezni az anyagi eszközöket. A felállítandó ezredkönyvtárak tudományos könyvtárak legyenek, de nem kizárólagos katonai irányzattal.

Mindkét cikk figyelemre méltó s a felvetett kérdéshez sok anyagot halmaz fel, de az ügy érdekében állana, ha a tárgyalás menetében egyelőre nem vegyítették bele a megoldás módzatainak megbeszélése. Nem foglalkoznak cikkírók behatóan a központi könyvtár gondolatával. Nem veszik vizsgálat alá a Ludovika Akadémia könyvtárát, mint a mely esetleges alapúl szolgál a központi könyvtárhoz. Ugyanígy kevés szóval végeznek az ezredkönyvtárak anyagával, ha úgy állíttatnék fel a kérdés, miként Szabó százados tette, vagyis a decentrálisizáció történnék meg. Általában úgy tetszik nekünk, hogy az eszme nincs kellőképen előkészítve és további dolgozatoktól várjuk a megvitátást, a mikor valószínűleg alkalmat nyer hivatott egyén is, hogy könyvtári szempontokból szólhasson a kérdéshez.

K. L.

A baseli levéltár új épülete. Básel városának gazdag levéltári kincsei újabban, hála a jelenlegi állami levéltárnok, *Wackernagel* Rudolf dr. hosszas fáradozásának, minden tekintetben megfelelő, modern épületben nyertek elhelyezést. A tetszetős, renaissance formákkal kevert gót stílusú épület a város háza mögött elterülő, magasan fekvő kertben nyert elhelyezést s aszimmetrikus alakja daczára igen jó összbenyomást tesz a szemlélőre. Az épület három részre, ú. m. a raktárra, a főépületre s a levéltárt a városháza új tanácstermével összekötő, az emeleten beépített, de földszint nyílt oszlopcsarnokra tagozódik. A főépület hatalmas lépcsőháza, melynek fehérre meszelt falait régi olaj-

festmények élénkítik, hasonló vesztibülbe vezet, a honnan egy szépen faragott tölgyfaajtó közvetlen a földolgozóterembe torkollik, míg a jobboldali vasajtó a könyvtárba, a baloldalt pedig a ruhatárba nyílik. A ruhatárból külön ajtók vezetnek a csomagoló helyiségbe s a levéltárnak elegáns és tágas dolgozószobájába, míg egy harmadik ajtó a 11 $\frac{1}{2}$ m. hosszú és 5 m. széles nyilvános dolgozó terembe vezet, melyben a hivatalnokokon kívül még hat magánember is kényelmesen dolgozhatik. A terem barna fenyőfa burkolatába számos polcz és fiók van beillesztve, melyek a repertoriumok és regeszták elhelyezésére szolgálnak. A dolgozó teremmel szomszédos kisebb, szintén kutatók számára fentartott helyiségben van elhelyezve a *Stehlin* Károly dr. készítette, sok ezer cédulából álló, történeti telexkönyv. A nagy dolgozó terem és a raktár között az összekötő kapcsot a levéltári segédkönyvtár képezi, melynek összes kijárai hatalmas vasajtókkal zárhatók el a külvilág elől. A raktár egy 2.65 m. magas alagsorból, ugyanily méretű földszinti helyiségből és két 2.30 m. magas emeletből áll. Az egymástól beton mennyezettel elválasztott s a felső emeleten hatalmas boltozattal védett raktártermeket kőlépcsők kötik egymással össze; az ablaktáblák s kivezető ajtók erős vaslemezről valók. Az ügyiratok őrzésére 2.30 m. magas öt-öt szakra oszló vas állványok szolgálnak, melyeknek kapcsolatokkal fogódzó polczai fából készültek. Az egyszerű polczok 34 cm., a kettősek 60—62 cm. mélyek s egy m. szélesek. Felállításuknál 1.20 m. a distanczia, s a raktár közepén 2 m. széles út vonul végig, úgy hogy elég kényelmes a közlekedés. A raktárhelyiségeket villamos lámpákkal világítják s meleg vízzel fűtik. Az egyes raktártermek hossza 20, szélessége 12 m.; a földszinti helyiség hosszából azonban egy 8 méternyi területet erős fal és vasajtó választ el az akta magazintól; itt vannak elhelyezve a pergamen oklévelek, melyek kemény papirborítékkal ellátva s megszámozva nyitott polczokon vannak felállítva. A könyvtár alatti földszinti helyiségben a törvényszéki és egyházi levéltár, az ezzel szomszédos és a főhomlokzatra nyíló két szoba egyikében a czéhíratok, a másikban a jegyzőség archivuma nyertek elhelyezést. A csarnok folyosó elsőemeleti helyiségei két dolgozó szobából, a mintaszerű pecsétgyűjteményekből s a térképek archivumának két terméből állanak. Az utóbb említett dolgozó szobák közül a tágasabb, melyben a baseli látképek gazdag gyűjteményét is őrzik, egyszersmind tanácstermül és a történeti segédtudományok köréből vett előadások megtartására is szolgál.

G. P.

Rohonyi Györgynek a M. N. Múzeumot dicsőítő versei.

A Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóságának irattárában az 1820. év aktái között őriztetik az alább közölt latin versezet másolatát, mely a felírás tanúsága szerint egy »Hodoeporicon dvorvm amicorum, qvi per inclytos comitatvs Batsiensem, Albensem et Pestienssem mense iunio anni, quo seditio gentes agitat sclerata potentes, sed contra exleges inenvnt pia foedera reges simul iter fecerunt« című kézirat 27—30 lapjairól vétegett. A múzeumot dicsőítő hexameterek és párverseket Rohonyi György szerzette 1820-ban, a ki valószínűleg egy személy Rohonyi György ág. h. ev. lelkészszel, a ki 1815-ben ugyancsak latin disztichonokban siratta el Stratimirovicsné Tökölly Jozefa

korai elhunytát¹ s azzal a Rohonyi Györggyel, kinek néhány, a XVIII. sz. végén írt tót mulattató versét 16. Oct. Slav. jelzet alatt őrzi a múzeum kéziratára, a hova a Jankovich gyűjteményből került. — A bennünket közelebbről érdeklő vers különben a következő:

Museum Nationale.

Gloria Pannoni dum vetus incrementa capessit
 Grandia Museo, noviter quod in Urbe locavit
 Pestana Procerum Patriae Sapientia, raris
 Incluta Nobilitas thesauris auxit, et hucdum
 Accumulant magis exquisitis undique rebus
 Musei Patriae promptim conclavia Cives.
 Talia miretur quis non conamina Gentis,
 Ad Patriae summum quae tendunt omnia florem?
 Ferbuerit zelo si lustris Hungara paucis
 Natio culturae tanto, non fecerit ulla
 Ei controversum primatum Natio mundi.

Descriptio Musei Nationalis.

Has, nudato caput, quoties conspexeris aedes
 Fana Camoenarum qui reverenter habes.
 Suspice Musei penetralia, Gentibus ingens
 Nam Patriis isto Fonte redundat honos.
 Atria summorum decorant Simulacra Virorum,
 Hungariae qui sunt atque fuere decus.
 Lignea de ligno patrio fabrefacta supellex
 Diversis Adytis rite polita nitet.
 Noscere qui curat veteremque novamque monetam,
 Heic potis est oculos exsatiare suos.
 Viscera quae nostrae celant mineralia terrae
 Explicitis arcis cuncta reposita patent.
 Hoc conclave replent Herbaria viva; pusillum
 Hic species ligni singula segmen habet.
 Zoologus pressit naturam vero ferarum,
 Vivam cum praeda fugere quamque putes.
 Omnibus Ornithon numeris absolvitur, omnes
 In paribus patrias continet illud aves.
 Articulos totis vix exploraveris horis
 Raros, non aliter quos reperire queas.
 Admirare manuscripta heic rarissima; credas
 Picta iconia, quae phrygia pinxit acus.

¹ Megjelent Budae, Typis Regiae Universitatis Pestanae. 4-r. 5 l.

Ecce! voluminibus quantis Hypocausta referta,
 Et pretii summi Scrinia quarta libris!
 His Comitibus SZÉCSÉNYI munificentia caris
 Musei gazis accumulavit opes.
 O tam magnanimo Patriae Toreuma perenne
 Hungara gratanter pone Propago Patri!
 Magnificus MILLER, directio cui data molis
 Totius, hanc vigili dexteritate regit;
 Autographis Beli positus vel in ordinem, abundum
 Civili lumen praetulit Historiae.
 Dura Viro multis ut Parca pepercit annis,
 Sic quoque Museo gratia major erit.
 Objiciant jam nunc sua Collectacula nobis
 Externi musis multa dicata Viri!
 Multa quidem jactant ea, quae caret hactenus istud
 Nostrum; sed multis quae tenet, illa carent.
 Illa sua numerant ab origine secula nostrum
 Computat aetatis paucula lustra suae;
 Museum quod enim Corvinus adorea Regni
 Condidit, injustae diripere manus.

π.

VÁLTOZÁSOK

a magyarországi nyomdáknál 1905. június 15-től szeptember 15-ig,

(Az egy csillaggal jelölt nyomdák hatóságilag nincsenek bejelentve. A két csillaggal jelöltek megszűntek.)

Budapest:

**Engelmann Mór IV., Calvin-tér 2.
 Farkas és társa (Farkas Jenő és
 Krausz Jakab) VI., Eötvös-u. 29.
 Fischbach Károly IV., Városház-tér,
 Plébánia-épület.
 Fritz Armin VIII., Nap-u. 13. (az-
 előtt: József-körút 9.)
 Kilián István, Vojtkó Mihály, Sas-
 sara Kajetan és Ruhland Lipót
 V., Honvéd-u. 10.
 Kohn Agostonné sz. Funk Aranka
 VI., Uj-u. 38.
 László (Lefkovics) Béla VII.,
 Valero-u. 9.
 **Mermelstein Fülöp VII. Wesse-
 lényi-u. 11.
 Molnár Manoné sz. Engelmann
 Rozália IV., Calvin-tér 2.
 Pestuka János Alfréd VII., Mu-
 rányi-u. 44.

Róth József IV., Ujvilág-u. 6. (az-
 előtt: IV., Sarkantyús-u. 14.)
 Taslana Octáv IV., Molnár-u. 10.
 »Világosság« kny. (felelős füzetvezető:
 Pollák Simon) VI., Szendy-u. 37/b.

Nagyvárad:

Magyar György.

Nyírbátor:

Klein József.

Nyiregyháza:

Tóth József és tsa.

Nyírmada:

Preisz Vilmos.

Siófok:

Weisz Lipót.

Ujfehértó:

Guttman Kálmán.

Zsombolya:

Perlestein N. (azelőtt: Wunder Rezső).